

С. В. Таранець

Липовани

ЛИПОВАНИ – назва однієї з субетнічних груп російських старообрядців (див. *Старообрядництво*). Більша частина Л. мешкає у Пд. Бессарабії (нині Ізмаїл. і Кілій. р-ни Одес. обл.), а також на Буковині (Чернівці та Глибоц. р-н Чернів. обл.), решта – у Добруджі (Румунія) і пд. р-нах Молдови. Умов. кордон, який поділяє старовір. насел. України на Л. і кацапів (назва ін. групи рос. старообрядців), пролягає через м. Білгород-Дністровський (Одес. обл.), Бендери (Молдова), Кишинів, Ясси (Румунія), Хотин (Чернів. обл.). В історіографії немає єдиної думки щодо походження терміна «Л.». Деякі дослідники вважають, що він пов'язаний з назвою дерева (при цьому одні з них акцентують увагу на тому, що з липового лубу старообрядці плели лапті, на липових дошках писали ікони, з деревини липи виготовляли церк. начиння тощо, ін. – на тому, що перші втікачі з Росії ховалися у липових гаях), деякі виводять назву від найстарішого у Румунії старовір. с. Липовень. На думку В. Липинської, найменування «Л.» зародилося не у рос. середовищі старообрядців, а в їхньому румун. оточенні й походить від спотвор. румун. слова lipadat – залишений, вигнаний (так місц. насел. могло називати старообрядців). За ще однією версією, слово «Л.» є трансформов. у 18 ст. в румун. мові назвою старообрядців «филипони» або «пилипони» (поширена серед старообрядців Правобереж. України). Так на Правобережжі, а також у Литві й Білорусі називали старовірів – послідовників Пилипа (рос. – Филиппа) Олонецького. 1989 термін «Л.» офіційно закріплено за частиною рос. старообряд. насел. Румунії. В Україні найбільша громада Л. проживає у м. Вилкове (Кілій. р-ну). Вони дотримуються строгих реліг. настанов і традиційно перебувають в опозиції до РПЦ. На відміну від ін. регіонів розселення, Одещина вирізняється знач. компактністю поселень Л., наявністю великої кількості діючих храмів і популярністю реліг. доктрини старовірів серед молоді. Це зумовлене віддаленістю розташування від колиш. імпер. центрів, а також тим, що турец. і румун. влади у свій час цілеспрямовано не переслідували Л. за їхню віру, а рад. владу тут встановлено лише після 2-ї світової війни.

Рекомендована література

1. Защук А. Материалы для военной географии и военной статистики России, собранные офицерами генерального штаба: Бессарабская область. Ч. 2. С.-Петербург, 1863;
2. Субботин Н. И. История Белокриницкой иерархии. Т. 1. Москва, 1874;

3. Кирилэ Ф. Старообрядчество, старообрядцы, староверы, липованы // Культура русских-липован в национальном и международном контексте. Вып. 4. Бухарест, 2001;
4. Липинська В. А. Липовани Астраханської області: еміграція та рееміграція // Доля старообрядства в ХХ – на поч. ХХІ ст.: історія та сучасність: Зб. наук. пр. та мат. К., 2008. Вип. 2.

Бібліографічний опис:

Липовани / С. В. Таранець // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-54748>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).